

Utbildningsinspektion i Duvboskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Innehåll.....	1
Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Duvboskolan och besökt skolan den 20 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Duvboskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Duvboskolan intervjuades elever, rektor, personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och i årskurserna 1–5. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Duvboskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	36
Grundskola	185

Duvboskolan ligger i Duvbo i Sundbybergs kommun. Skolan byggdes i början av 1900-talet men totalrenoverades 1993. Duvboskolan är indelad i tre arbetslag kallade plan. Varje plan består av 70-77 elever från förskoleklass upp till årskurs 5 och man arbetar ofta i åldersblandade grupper, exempelvis i faddergrupper som arbetar tillsammans under teman och utflykter. Skolverksamheten bedrivs integrerad med fritidshem och öppen verksamhet för elever tio till tolv år.

Till rektorsområdet Duvbos skolenhet hör också två förskolor och en öppen förskola.

I denna rapport behandlas förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvartagande för fritidshemsverksamheten behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Duvboskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder Duvboskolan en utbildning av god kvalitet. Nästan alla elever utvecklas och når kunskapsmålen i grundskolans ämnen enligt de nationella målen. Lärarna bedriver ett gott arbete med att bedöma de individuella elevernas lärande och verkar för att kunskapsuppföljningen av varje enskild elev anpassas efter dennes förmåga och inlärningsstil. Lärarna samarbetar med andra lärare och visar stor vilja att uppnå ett samförstånd i kunskapsbedömningen. En god kunskap om de nationella målen i respektive ämne finns hos lärarna. Skolans ledning fungerar väl och rektorn har en god uppfattning om hur skolans dagliga verksamhet bedrivs. Resurserna i form av personal och material är överlag goda.

Detta är den övergripande bedömningen. Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra arbetet med att föra ut kunskap om de konkreta kunskapsmålen till eleverna.
- Skolan bör utveckla samarbetet mellan de tre arbetslagen både när det gäller undervisningens innehåll, organisering och arbetssätt.
- Skolan bör förbättra arbetet kring elevernas inflytande så att eleverna i takt med stigande ålder, successivt utvecklar ett allt större inflytande över undervisningens innehåll, organisering och arbetssätt.

- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras så att den tydligare redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Duvboskolans resultat i de nationella proven i årskurs 5 är mycket goda. Vårterminen 2005 uppnådde samtliga elever målen för det nationella provet i engelska. Så gott som samtliga elever uppnådde målen i matematik och svenska. År 2004 och år 2003 uppnådde samtliga elever målen i de nationella proven. I de övriga kursplaneämnena är resultaten mycket goda. Enligt rektorn bedömdes samtliga elever åren 2003-2005 uppnå målen vårterminen i årskurs 5.

De intervjuade eleverna på skolan säger att de i liten utsträckning har kännedom om målen för utbildningen. En del lärare går igenom målen med eleverna redan i årskurs 2 medan andra inte gör det förrän i årskurs 4. Lärarna menar dock att de oftast förklarar målen för eleverna inför varje arbetsområde. Enligt Sundbybergs stads skolundersökning från år 2005 säger sig 91 procent av eleverna i årskurs 5 i Duvboskolan veta vad de skall kunna för att nå målen i de olika ämnena. Trots resultaten i skolundersökningen bedömer inspektörerna att elevernas kännedom om målen bör öka.

Barnen i förskoleklasserna har sin verksamhet förlagd i skolverksamheten. Samarbetet mellan förskoleklasserna och de övrig årskurserna är omfattande, bland annat genom att barnen ofta arbetar i så kallade faddergrupper tillsammans med äldre elever och inspektörerna bedömer därmed att eleverna i förskoleklasserna ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Duvboskolans arbete med värdegrundsfrågor har också givit goda resultat. Eleverna tar på ett tydligt sätt avstånd från kränkningar. De visar i samtal och genom sitt uppträdande att de har en god förmåga att förstå andra människors olikheter samt visar respekt för varandra och sin skolmiljö. De flesta eleverna på skolan upplever skolmiljön som trygg och detta bekräftas också av de intervjuade föräldrarna. Skolan följer regelbundet upp elevernas resultat enligt ovan.

Inspektörerna bedömer att Duvboskolans elever utvecklar de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Duvboskolans arbete med normer och värden genomsyrar på ett positivt sätt verksamheten. Diskussion och samtal kring värdegrundsfrågor förs ständigt och det förebyggande arbetet är omfattande. I årskurs 4–5 utvärderar lärarna varje vecka arbetet med normer och värden tillsammans med eleverna. Klasslärarna arbetar med olika sorters värderingsövningar och man arbetar också i så kallade ”Charlie-grupper” där eleverna i små grupper där de känner sig trygga diskuterar och reflekterar över olika livsfrågor och etiska och moraliska ställningstaganden. Enligt rektorn har dessa grupper skapat en bättre samsyn mellan olika elevgrupper. Rektorn tror emellertid att en del barn känner sig otrygga eftersom skolan har många ”skymda hörn” och det inte går att se allt. Skolan har dock en ”noll-tolerans policy” vid bråk. De intervjuade föräldrarna anser att skolan ger barnen trygghet och säger att deras barn trivs mycket bra i skolan. Skolan har ett antal trivselregler som eleverna har varit med och arbetat fram. Reglerna ser lite olika ut på de olika planen vilket skapar en viss förvirring hos eleverna. De är dock i stort sett nöjda med dessa regler och tycker att de följs. Det sker även en regelbunden uppföljning av värdegrundsarbetet. Inspektörerna bedömer att skolan bedriver ett gott arbete för att främja en god arbetsmiljö. Det finns dock anledning för skolan att beakta elevernas synpunkter i det fortsatta arbetet.

Duvboskolan har ett program mot kränkande behandling benämnt ”Handlingsplan mobbning”. I programmet redovisar skolan hur det är tänkt att de skall handla i händelse av mobbning på skolan. Även det förebyggande arbetet finns beskrivet. Inspektörerna bedömer att handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör kompletteras så att det innehåller en beskrivning av hur skolan hanterar de fall där en elev blir kränkt av en vuxen.

Duvboskolan har gruppråd där alla elever deltar. Varje gruppråd väljer en elev till elevrådet. Skolan har ett kombinerat elevråd, it-råd och matråd där elevrepresentanter från varje plan väljs på ett år. Rektorn sitter med i elevrådet som sakkunnig och möte hålls cirka en gång i månaden. Elevrådet har, enligt eleverna, genom sitt arbete bland annat initierat anskaffandet av en ny klätterställning på skolgården och ett mer varierat innehåll i det dagliga mellanmålet. Inspektörerna kan konstatera att skolan är angelägen om att lära eleverna att arbeta under demokratiska former genom gruppråd och elevråd.

Elevernas möjligheter att påverka undervisningen innehåll, organisering och arbetssätt är ibland begränsade. Flera av eleverna uppger att deras inflytande sträcker sig till att välja mellan olika uppgifter som på förhand valts ut av lärarna. Eleverna arbetar i vissa ämnen delvis individuellt enligt en egen veckoplanering. Denna planering har, enligt eleverna, bestämts av läraren. Lärarna säger sig

dock diskutera undervisningens innehåll och inriktning med eleverna. De låter ibland eleverna önska vad de vill göra och sedan stryker man gemensamt de förslag som är orimliga eller ogenomförbara. Lärarna strävar, enligt egen utsago, efter att ge eleverna ökat ansvar efter stigande ålder och säger att de ibland låter eleverna planera sin egen skoldag. Inspektörerna bedömer trots detta att skolan bör se över arbetet med att öka elevernas inflytande på undervisningen så att eleverna i takt med stigande ålder, successivt utvecklar ett allt större inflytande över sin undervisningssituation.

Skolan har flera former för samverkan med elevernas vårdnadshavare. Förutom föräldramöten, förberedda utvecklingssamtal och veckoblad från respektive plan utses också kontaktföräldrar som deltar i planmöten. Skolan erbjuder också föräldrarna att medverka i "Forum" två gånger per termin, en samverkansform där föräldrarepresentanter från hela skolan och rektorn deltar. Lärarna har även bjudit in elevernas vårdnadshavare till pedagogiska aftnar och caféer, men enligt skolan har intresset hos föräldrarna varit svalt. Enligt de intervjuade föräldrarna har de ibland, trots de olika samverkansformerna, svårt att vinna gehör i olika frågor. Inspektörerna bedömer dock att skolans samverkan med föräldrarna sammantaget är av god kvalitet.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Kursplanerna anger inte arbetssätt, organisation eller metoder. Däremot lägger de fast de kunskapskvaliteter som undervisningen skall utveckla och anger därmed en ram inom vilken val av stoff och metoder skall utvecklas lokalt.

Duvboskolan har lokala målbeskrivningar för varje ämne. De nationella målen har konkretiserats i så kallade "Duvbotråd" eller "Så här gör vi för att nå målen i 5:an". Lärarna utgår ifrån kursplanerna då arbetsområden eller teman väljs och säger att de diskuterar olika inlärningsstilar med eleverna.

Skolan har som bas en åldersblandad organisation med fem pedagoger i varje arbetslag. Eleverna har hemklassrum som varierar från plan till plan i enlighet med hur åldersfördelningen ser ut, exempelvis ett för förskoleklassen, ett för årskurs 1, ett för årskurs 2–3 och ett för årskurs 4–5. I vissa ämnen och vid genomgångar är eleverna ålders- eller nivågrupperade. Varje plan gör sitt eget schema utifrån de för skolan gemensamma ramarna. Schemat är flexibelt och förändras efter de behov elever och verksamheten har. Gruppernas närhet till varandra gör att lärare och elever snabbt kan förändra gruppammansättningar-na allt efter de behov som uppkommer. Eleverna kan flyttas mellan grupper efter kunskapsnivå och enligt lärarna ökar också acceptansen för de elever som är annorlunda eller kan mindre i en åldersblandad grupp. Eleverna kan också hjälpa varandra och dela med sig av sina kunskaper på ett mer naturligt sätt i en åldersblandad grupp. Eleverna är i stort sett nöjda med den åldersblandade organisationen. Vissa har dock haft svårt att hitta kamrater i sin egen ålder då det inte alltid finns så många elever i samma ålder på respektive plan och något barn har även bytt plan för att få kamrater. Exempel på nackdelar är, enligt en del föräldrar, att årskursgrupperna blir för små, att barnen saknar jämgamla kamrater och att de heller inte alltid får den utmaning rent kunskapsmässigt som en större åldershomogen grupp skulle kunna ge. Flera föräldrar anser också att det är för "vattentäta skott" mellan planen och att planen skulle kunna

samarbeta mera, exempelvis genom att bilda gemensamma undervisningsgrupper för elever på samma kunskapsnivå.

Vid inspektionsbesöket arbetade eleverna enskilt men även arbete två och två eller i grupp förekom. De flesta elever arbetade lugnt, metodiskt och uppmärksamt. I faddergrupperna arbetade yngre och äldre elever sida vid sida i teman och hjälptes utan problem åt med olika arbetsuppgifter, exempelvis skrev de äldre barnen på dator medan de yngre ansvarade för bildval.

En del elever upplever att de i vissa ämnen får vänta lång tid på att få hjälp av läraren och uppfattningen hos eleverna om hur mycket datorerna används i undervisningen skiljer sig mycket åt, särskilt i de lägre årskurserna där vissa elever uppger att datorerna aldrig används medan andra säger att de i stor utsträckning utnyttjar datorerna. Elevernas uppfattning om ovanstående skiljer sig åt beroende på vilket plan de tillhör.

Under inspektionsbesöket framkommer att det bland föräldrarna och till viss del bland eleverna finns en oro för att skolan blir tre skolor i en. Exempelvis upplever de intervjuade föräldrarna att det finns skillnader mellan arbetslagen i arbetssätt som bland eleverna inte alltid upplevs som positivt. Inspektörerna bedömer att det finns skäl för skolan att se över hur samarbetet mellan planen fungerar.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Duvboskolan har tester och rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Alla barn följs i sin läsutveckling genom ett läsutvecklingsschema. Skolan satsar mycket på läsning och samtliga elevers läsförmåga kontrolleras i slutet av årskurs 1. Diagnostiska prov genomförs i vissa ämnen i årskurs 2 och de nationella proven i svenska, engelska och matematik görs i årskurs 5. Det särskilda stödet ges av skolans lärare, speciallärare eller av specialpedagog från elevstödsenheten, enskilt eller i grupp och i samtliga ämnen. Ibland ges stödet utanför klassen i en liten grupp benämnd Raketen, men skolan strävar efter att eleverna i så stor utsträckning som möjligt skall vara integrerade i sin klass. Informationen till föräldrarna är tydlig och föräldrar och elever känner delaktighet i detta arbete. Skolan arbetar med tydliga åtgärdsprogram där det anges vilket ansvar som vilar på eleven, vårdnadshavaren, lärare och skolan.

Inspektörerna bedömer att skolans olika metoder och former för att ge stöd är bra och att detta delvis kan förklara de goda kunskapsresultaten.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Duvboskolan har olika instrument och arbetssätt för att utvärdera elevernas lärande. Varje arbetslag gör en kartläggning av sina elever och vid behov görs omprioriteringar av resurser inom arbetslaget. Varje år genomförs barngruppskonferenser då arbetslagen möter rektorn, speciallärare, specialpedagog och skolsköterskan för en genomgång av hur det går för barngruppen som helhet och för de enskilda eleverna. Samtliga elever från årskurs 1 dokumenteras från och med innevarande läsår i ett för kommunen gemensamt digitalt utvärderingsverktyg. I denna databas anges kunskapsmålen för årskurs 5 och lärarna skall i denna dokumentera elevernas kunskapsutveckling redan från förskoleklassen.

Den systematiska uppföljningen sker dels genom dagliga samtal i klassen, dels individuellt med eleverna. Vid överlämnandet till årskurs 6 fylls en blankett i för varje elev huruvida målen för alla ämnen är uppfyllda. Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin som dokumenteras med en kopia till hemmen.

Lärarna samverkar kring frågor om bedömning och utvärdering och de utgår ifrån kursplanen då arbetsområden eller teman väljs. Skolan har även tvärgrupper där de olika personalkategorierna från respektive plan möts och diskuterar kunskapsmålen och andra pedagogiska frågor.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med utvärdering och bedömning av elevernas lärande är gott.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Duvboskolan har i sin arbetsplan ett antal övergripande mål inom olika områden som personalen skall arbeta med. Planen beskriver också hur man skall arbeta för att uppnå målen. Arbetsplanen har gemensamt arbetats fram av skolans personal och innehåller även en detaljerad beskrivning av skolans verksamhet i stort samt hur och när uppföljning av de olika områdena skall göras. Varje arbetslag utformar utifrån den gemensamma verksamhetsplanen en egen arbetsplan där arbetslagens intentioner beskrivs. Arbetslagens arbetsplaner skall, enligt rektorn, innehålla samma rubriker som skolans kvalitetsredovisning.

Skolans kvalitetsredovisning innehåller delvis samma information som arbetsplanen. I kvalitetsredovisningen som arbetats fram av rektorn och personalen beskrivs förutsättningar, skolans värdegrund och uppdrag, skola och hem, övergång och samverkan med mera. Under varje avsnitt finns en övergripande målbild, skolans måluppfyllelse och åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer i det stora hela kvalitetsredovisningen som bra. Kvalitetsredovisningen bör dock förbättras så att den tydligare redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör förbättra sin kvalitetsredovisning enligt ovan.

Ledning och intern kommunikation

Duvboskolan leds av en rektor som har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektor är väl känd av alla på skolan och styr verksamheten genom sin närvaro i verksamheten och genom olika möten där hon träffar sin personal.

Rektorn sitter i vissa fall också med på elevvårdskonferenser. Enligt rektorn är lärarna mycket ambitiösa och rektorn försöker därför genom sitt pedagogiska ledarskap sätta gränser för lärarnas ambitionsnivå så att de inte blir utbrända. En utvecklingsgrupp med representanter från de olika arbetslagen möts en gång i veckan. I utvecklingsgruppen förbereds frågor inför den pedagogiska konferensen där all personal deltar. Enligt lärarna är det dock mycket praktisk information som ges i utvecklingsgruppen och flera efterlyser ett större fokus på just skolutvecklingsfrågor.

Skolans ekonomi är i balans och tack vare detta har rektorn från hösten 2005 fått en kanslist på deltid till sin hjälp. På grund av att elektroniska fakturor in-

förts och att en del övriga administrativa uppgifter lagts ut på respektive enhet har även administrativa resurser fördelats ut. Lärarna uttrycker dock en önskan om att rektorn skulle kunna vara mer närvarande i den pedagogiska verksamheten men uttrycker också sin förståelse för att rektorn har många administrativa arbetsuppgifter som tar mycket tid.

Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och att det pedagogiska ledarskapet med hänsyn också till verksamhetens kvalitet i övrigt, är av god kvalitet.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till utbildning i enlighet med bestämmelserna. Skolan ingår i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Enligt rektorn får eleverna mer än den garanterade undervisningstid de enligt författningarna är berättigade till. Skolan arbetar aktivt, bland annat genom veckobrev, hemsida och e-post för att ge elever och vårdnadshavare information om de valmöjligheter som skolan tillhandahåller. Modersmålundervisning erbjuds de elever som har rätt till det. Undervisning i svenska som andraspråk anordnas för samtliga elever som har behov av detta.

Duvboskolan har innevarande termin knappt 30 personer som arbetar i den pedagogiska verksamheten. Så gott som samtliga har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver och för de ämnen de undervisar i. Vid skolan finns även tillgång till specialpedagogisk kompetens. Kompetensutveckling ges utifrån skolans behov och utifrån lärarnas kompetensutvecklingsplaner. Samtliga tre arbetslag har genomgått arbetslagsutbildning där lagen har kartlagt sin pedagogiska grundsyn. En studiedag i september innevarande läsår ägnades åt helhetsperspektivet årskurs 1–9, där samtliga skolor i Sundbybergs kommun möttes och diskuterade kursplaner. Alla lärare har även fått utbildning i kommunens digitala utvärderingsverktyg.

Resurserna är enligt inspektörerna överlag goda. Bland annat finns det datorer i de flesta klassrum och dessa används, enligt flera elever och lärare flitigt. Ett bibliotek som eleverna har tillgång till finns i skolans lokaler.

Datum
2006-02-10

Ort
Stockholm

Lotta Hedén
Anna Kjellberg